

Verksamhetsberättelse

2019-01-01 - 2019-12-31

Etikkommissionen i Sverige

Nätverk för Mänskliga Rättigheter i asylprocessen

Inledning

Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige som började gälla den 20 juli 2016 har präglat Etikkommissionens arbete sedan dess. Rättsosäkerheten i asylärenden är inget mindre än en skandal. Vårt demokratiska samhälle har urholkats och vår tilltro till myndigheter och politiker har sjunkit till farligt låga nivåer. Ytterst vilar ansvaret på vår regering. Men även på vår riksdag som kan kräva utredning av rättssäkerheten i de processer som avses leda till tvångsutvisning av asylsökande. De ständiga brotten mot asylrätten, mänskliga rättigheter och Barnkonventionen är särskilt hårresande och inhumana. Sverige har sedan 2016 inte humanitära skäl i svensk lag inte ens för de svårast sjuka barnen

Begränsningslagen innebär att människor som flytt endast kan få tillfälligt uppehållstillstånd och paragraferna om tillfälligt och synnerligen ömmande omständigheter har tagits bort, till och med för de svårast sjuka barnen. Det enda som finns i Begränsningslagen är 12 kapitlet, 18 paragrafen som *får ge permanenta uppehållstillstånd om det bedöms att det finns synnerligen ömmande omständigheter relaterat till varaktigt nedsatt hälsotillstånd.*

Men detta sker inte.

Migrationsverket och migrationsdomstolen tillämpar således inte den lagparagraf som var direkt ämnad åt barn med uppgivenhetssyndrom och för barn med svåra funktionshinder. Att de är svårt sjuka hindrar inte en polisinsats kl. 05 på morgonen och deportation samma dag med extrachartrat flyg. Så länge de är "transportabla" – dvs. kan flyttas med hjälp av en bår.

Etikkommissionens arbete under året har därför ägnats åt att på olika sätt intensivt kämpa för att dessa ofta sjuka flyktingar och deras barn skall få sin självklara rätt till liv och en fristad i Sverige. Mänskliga rättigheter, enligt de konventioner Sverige undertecknat, är själva fundamentet för en demokratisk stat och för demokratin och måste ständigt försvaras. Från februari till december har Etikkommissionen arbetat fram den Rapport som bifogas.

Etikkommissionen har under det gångna året dessutom aktivt arbetat med andra organisationer som värnar om mänskliga rättigheter i asylprocessen som Läkare i Världen, Asylkommissionen och är medlem i Flyktinggruppernas Riksråd (FARR).

Beskrivning av Etikkommissionens mål och syfte

- Etikkommissionen i Sverige är ett nätverk av frivilliga och har som uppgift att undersöka, vittna om och protestera mot brott mot mänskliga rättigheter i asylprocessen genom att bland annat bedriva medborgarvittnesverksamhet och stödja forskning i ämnet.
- Man kan endast som enskild individ ansluta sig till Etikkommissionen i Sverige
- Etikkommissionen i Sverige är en partipolitisk och religiöst obunden organisation.

Etikkommissionen skall:

- verka för att mänskliga rättigheter tillämpas för asylsökande och papperslösa i behov av skydd
- bidra till att synen på människor i behov av skydd blir generös och human,
- försvara rätten till asyl och bidra till att den upprätthålls enligt utlänningslagen och dess förarbeten samt enligt 1951 års Genèvekonvention om flyktingars rättsliga ställning och övriga gällande konventioner som Sverige undertecknat,
- agera för att engagera medborgarrättsvittnen i asylprocessen och bistå enskilda asylsökande med stöd av fullmakt från dem samt att värva kontaktpersoner för hjälpbehövande,
- upplysa allmänheten om den förda flyktingpolitiken i stort och i enskilda fall samt väcka debatt om de skyddsbehövandes behov genom massmedia, via nätet och genom möten och kulturaktiviteter,
- samla in medel för att stödja forskning och aktivt vittnesarbete i Etikkommissionens i Sverige namn samt samarbeta med forskare och sprida relevanta forskningsresultat genom publikationer och via Etikkommissionens i Sverige hemsida (www.etikkommissionenisverige.se)

Allt detta i syfte att skapa en generös, öppen och demokratisk asyl- och migrationspolitik i Sverige.

Styrelse:

Ordförande: Anita D'Orazio

Vice ordförande: Solveig Freudenthal

Kassör: Ann Mari Engel

Sekreterare: Eva Brick

Övriga ledamöter: Annette Rosengren, Sandra Svensson (vår IT-expert), Nina Larsson, Brita Landoff, Farhad Jahanmahan, Lissela Jonsson och Aimee Delblanc,(vice sekr.)

Revisorer: Gerd Nyström och Ingegerd Lennartsson.

Valberedning: Anna Rydmark Venegas, Ragnhild Uhle och Kerstin Eiserman

Firmateckning: Föreningens firma tecknas av ordförande Anita D'Orazio och kassör Ann Mari Engel var och en för sig.

Medlemskap

Ansökan om medlemskap i Etikkommissionen i Sverige sker genom individuell anmälan till styrelsen eller genom rekommendation. Eventuell utslutning av medlem beslutas av styrelsen.

Medlemskap upprätthålls via medlemsavgift som inbetalas årligen till Etikkommissionens plusgirokonto 61 72 58 - 9.

I december 2019 hade Etikkommissionen 78 medlemmar, varav dock flera icke betalande under året. Medlemsregistret har uppdaterats i slutet av året.

Ekonomi

Etikkommissionens räkenskapsår löper per kalenderår.

Årlig medlemsavgift beslutas vid årsmötet. Årsmötet 2019 beslutade att medlemsavgiften för 2019 ska vara 250 kronor eller mer efter den enskildes gottfinnande.

Styrelsen föreslår att årets överskott 2255 kr överföres i ny räkning.

Etikkommissionen förvaltar sedan oktober 2016 en tillfällig fond (Aliyya-fonden) för bidrag till läkarstudierna för en asylsökande ung kvinna som flydde med sin familj till Sverige 2010. Båda föräldrarna är barnläkare och har fått avslag på sin första asylansökan. Medan familjen var papperslös tog dottern studenten med högsta betyg och antogs till medicinstudier på Karolinska Institutet. Som icke-svensk medborgare har hon att erlægga en terminsavgift. För insamlingen svarar Astrid Seeberger, överläkare i njurmedicin och författare, Agneta Pleijel, författare, Anita D´Orazio och Etikkommissionens kassör Ann Mari Engel.

Sedan 2016 har fonden kunnat finansiera 7 terminer av hennes läkarstudier och vid årets slut fanns i fonden ca 136 310 kr som täcker vårens studieavgift.

Årsmötet

Etikkommissionens årsmöte ägde rum den 26 mars. I anslutning till årsmötesförhandlingarna talade **Madelaine Seidlitz**, jurist på Amnesty International om gränssnittet mellan humanitära skäl och det som ryms inom art. 3: tortyrbegreppet och **Annette Rosengren**, forskare och författare talade under rubriken: "På irrvägar i Europa asylpolitik, EU, parlamentsval och unga svenskafghaner på gatorna i Paris".

Beskrivning av verksamhet som bedrivits

Etikkommissionen ingår och samarbetar i olika frågor i nätverk med ett flertal organisationer som arbetar för Mänskliga Rättigheter, för asylrätt och för papperslösa. Etikkommissionen är medlem av FARR (Flyktinggruppernas Riksråd). Tillsammans med andra organisationer som Asylkommissionen, Läkare i Världen och enskilt har vi gjort framställningar till olika myndigheter och politiker.

A. Styrelsesammanträden

5 styrelsesammanträden har ägt rum under verksamhetsåret. Styrelsen har hållit sina möten i Läkare i Världens lokaler, på Serafen, Hantverkargatan 2 C i Stockholm. Dagordning har skickats ut till styrelsens ledamöter i god tid innan varje möte. Vid dessa möten har styrelsen alltid blivit uppdaterad om situationen för särskilt ömmande fall vid onsdagens psykosociala rådgivningar på Serafen och andra svårt utsatta asylsökande som Anita D´Orazio på olika sätt kommer i kontakt med, framför allt barn och kvinnor med uppgivenhetssyndrom och barn med svåra funktionsnedsättningar. Här tar styrelsen del av och diskuterar hur hårt Migrationsverkets och domstolarnas beslut har drabbat den ena efter den andra som söker skydd, och vad som är möjligt att göra. Vid styrelsens möten har dessutom diskuterats och planerats för offentliga program och aktiviteter för att öka och sprida kunskap om asylprocessen i Sverige, om den nya asyllagstiftningen samt hur vi ska vittna om den pågående rättsosäkerheten och avhumaniseringen i asylprocesserna, likaså givetvis Etikkommissionens arbete, finansiering, och rekrytering av nya medlemmar.

B. Verksamhet

Etikkommissionens verksamhet är nära förbunden med Läkare i Världens psykosociala onsdagsmottagning på Serafen i Stockholm, som erbjuder juridisk rådgivning med fokus på asyl- och migrationsrätt för personer som är papperslösa och avvisningshotade. Hit kommer människor på flykt bosatta i framför allt östra och nordöstra Sverige. De flesta är papperslösa och ska avvisas. Flera medlemmar i Etikkommissionen har arbetat som volontärer här. Alla jurister, tolkar och andra medarbetare på rådgivningen arbetar ideellt. Den psykosociala mottagningen omfattar också utredningar av enskilda personers psykiska hälsa. Psykisk ohälsa bland migranter hänger ofta samman med stress, hot och förföljelser. Den psykiatriska vården för flyktingar med krigs- och tortyrskador och PTSD är obefintlig.

Personer som besöker den psykosociala mottagningen erbjuds om möjligt även stöd och hjälp att kontakta myndigheter och liknande. I åtskilliga ärenden har man varit framgångsrik och den/de sökande har fått sina tillstånd. Men alltför ofta har bakslag följt på bakslag, många har blivit utvisade, familjer har splittrats och kampen har fått börja om igen.

Från styrelsen sida har förutom Anita D´Orazio framför allt Eva Brick, Solveig Freudenthal Ann Marie Engel och Brita Landoff varit engagerade här under året. Av och till kommer tidigare styrelsemedlemmar in och arbetar.

Under året har Anita D´Orazio haft möten med jurister, psykologer och psykiatriker och andra hälsovårdande professionella för att hitta vägar att påverka politiken bakom den hårda asyrlättsliga och omänskliga lagstiftning och praktik vi har i dag.

Många människor i Etikkommissionens närhet och i många andra sammanhang har gjort ett hängivet arbete för att stödja och bistå asylsökande, papperslösa, apatiska och sjuka medmänniskor att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och en rättvis, human behandling i kampen att få uppehållstillstånd i Sverige.

C. Forsknings-och rapportverksamhet

En av Etikkommissionens uppgifter är att initiera och stödja forskning kring asylprocessen i Sverige i ett samtida och historiskt perspektiv samt sprida relevanta forskningsresultat genom publikationer och via Etikkommissionens hemsida. I det sammanhanget är vi glada över att återigen har publicerat en rapport.

I det s k januariavtalet mellan regeringen och mittenpartierna stod följande:

"Partierna är överens om att driva en ny humanitär skyddsgrund i de parlamentariska kommittén". Med den titeln publicerades kommissionens senaste rapport, ställd till den parlamentariska kommittén för utredning av den framtida svenska migrationspolitiken (Ju2019:01). Adressaten var Etikkommissionen i Sverige i samarbete med Läkare i Världen, 2019. Större delen av året 2019 arbetades det på Rapporten vars **syfte var att vädja till politikerna att återinföra de humanitära skälen i svensk lag.** Den är skriven i samarbete med många människor och en följd av Anita D´Orazios möten med jurister, psykiatriker och andra. Medlemmar i styrelsen har sedan hjälpt till med finslipningar av rapporten. Den var tänkt att presenteras för kommittén, som sedan visade sig inte ville ha möten med

civilsamhället. Den 28 nov.-19 uppvaktades Kommitténs sekreterare och Rapporten överlämnades. Rapporten bifogas verksamhetsberättelsen.

Dr. Karin Johansson Blight, översatte rapporten till engelska i december 2019, *“The political parties agree to push for a new ‘humanitarian ground for protection’ in the parliamentary committee”*.

Den svenska och engelska versionen finns på Etikkommissionen i Sveriges hemsida: <https://etikkommissionenisverige.se/partierna-ar-overens-om-att-driva-en-ny-humanitar-skyddsgrund-i-den-parlamentariska-kommitten/> och är upplagd på **Karin Johansson Blight**, academia.edu och researchgate.net

D. Offentliga möten.

Styrelsen har under året diskuterat förslag till flera offentliga möten men inte haft kraft att genomföra det.

E. Övrigt.

Under året har många av Etikkommissionens medlemmar arbetat med enskilda ärenden, såväl i Stockholm som runt om i landet, samt med den bifogade rapporten. Ofta har det rört svårt sjuka barn.

Vi vill dessutom nämna att **Karin Johansson Blight** blev intervjuad av Fiametta Luino den 24 januari 2019, som är arkivproducent på filmen Diego Maradona av Asif Kapad, och förmedlade henne som potentiell kontakt med Etikkommissionen i Sverige. Den 25 juli -19 blev Karin intervjuad av Sofia Babani, fotograf i Frankrike, och skickade material om bl.a. uppgivenhetssyndrom och föreslog att hon tog kontakt med Franska Médecins du Monde och svenska Läkare i Världen.

Den 3 oktober träffade **Anita D’Orazio och Solveig Freudenthal** intendent **Ingrid Lomfors** på *Forum för Levande Historia* och diskuterade möjliga samarbeten. Forum skall öppna en utställning i januari 2020 med titeln: Jag kom ensam – judiska flyktingbarn i Sverige. Vi diskuterade möjligheten att ha gemensamma debattkvällar under våren med tema ensamkommande barn då och nu.

Förutom vad som redan har nämnts har Anita D’Orazio arbetat ihärdigt på att försvara och försöka hjälpa asylsökande barn och vuxna som exkluderas i vårt samhälle, i synnerhet barn med uppgivenhetssyndrom och barn med allvarlig funktionsnedsättning samt deras anhöriga.

Sandra Svenssons har ägnat mycket tid på arbetet med Etikkommissions hemsida och facebookside, och på att redigera och publicera information och artiklar där.

Annette Rosengren har hållit styrelsen informerad om situationen för många svensktalande unga afghaner som har flytt Sverige för att söka asyl i Frankrike. Frankrike ger afghaner uppehållstillstånd i mycket större utsträckning än Sverige, speciellt till den hazariska minoriteten. Men Dublinförordningen tvingar många ut i 18 månaders limbo innan de kan komma in i den franska asylprocessen. Andra skickas tillbaka till Sverige på grund av förordningen, och deporteras sedan till Afghanistan. Frankrike deporterar inte till Afghanistan. Annette informerar om svenskafghanerna i Frankrike på sin blogg ”Vårt Europa

– berättelser om människor på flykt och Europas asylpolitik” (www.annette-rosengren.se) och arbetar på en bok om dem. Annette har också informerat styrelsen om flyktingsituationen i Grekland och konsekvenser av sommarens regeringsbyte när konservativa Ny Demokrati fick makten. Har också informerat om ett planerat projekt med frivilligorganisationer i Grekland, Danmark, Norge och Sverige om asylsökande som tvingas tillbaka till Grekland, som tyvärr inte hittade finansiering. Annette försöker hålla styrelsen informerad om EUs arbete med ny överenskommelse om gemensam asylpolitik. Under året ingick Annette i styrelsen för FARR, Flyktinggruppernas riksråd, och har kort informerat om pågående verksamhet, däribland forskningsprojektet ”Asylkommissionen” vid Linköpings’ universitet, som är initierat av Sanna Vestin, tidigare ordförande i FARR.

Farhad Jahanmahan, som är verksam vid Stockholms universitet, är en av experterna inom Asylkommissionen vid Linköpings’ universitet, och informerar styrelsen. Asylkommissionen består av drygt 40 experter inom asylrätt och andra nyckelpersoner som arbetar med människor som flytt och sökt asyl i Sverige 2015-2017. Syftet är att utföra en konsekvensanalys av bland annat den tillfälliga asyllag som Sverige har haft sedan sommaren 2016. Kommissionen arbetar för närvarande med att samla in otaliga berättelser, som kommer användas för analys av bland annat forskare inom juridik. Farhad har deltagit vid tre möten och hearings inom asylkommissionen där ett handlade om barn och ungdomar som berättat om sina erfarenheter av asylprocessen. Ett andra tema har varit barnfamiljer och deras status och ett tredje tema har handlat om asylprocessen och kvinnor med funktionsnedsättning.

Slutord

Vår hemsida samt olika medlemmars deltagande i debatten kring migrationspolitiken har bidragit till att ”Etikkommissionen i Sverige - Nätverk för Mänskliga Rättigheter i asylprocessen” är väletablerad, trots att det inte finns resurser för marknadsföring av organisationen. Hemsidan uppdateras kontinuerligt av **Sandra Svensson** och besöks av människor intresserade av vår verksamhet och av hjälpsökande personer.

Etikkommissionen i Sverige är och vill framför allt vara en vittnesorganisation för asylsökande flyktingar och deras barn som p g a den förda politiken är rättslösa. Vi söker fler bland våra medlemmar som kan medverka, intervjua, skriva och därmed vittna om sakernas tillstånd.

Utbildning, kunskapsspridning, opinionsbildning, att öka antalet kontaktpersoner och medborgarrättsvittnen i asylprocessen samt att samla medel för att bekosta denna verksamhet, kommer att vara de viktigaste uppgifterna även under det kommande verksamhetsåret

Det är viktigare än någonsin att upprätthålla försvaret för de mänskliga rättigheterna. Av humanitet, mot dem som flyr för sina liv, och för att vår värld ska vara mänsklig. Men också för att försvara demokratin. Den är bräckligare än vi tror. Och varje handling är av betydelse. Det saknar inte betydelse hur vi uppträder inför våra medmänniskor. Att försvara de mänskliga rättigheterna är att stå upp för demokratin. Att snarast återinföra de humanitära skälen i Lagen i anständighetens namn är en absolut nödvändighet. Det ska skrivas historia om denna tid.

Stockholm i mars 2020

**Etikkommissionen i Sverige – Nätverk för Mänskliga Rättigheter i Asylprocessen
Styrelsen**

Anita D’Orazio

Solveig Freudenthal

Ann Mari Engel

Eva Brick

Annette Rosengren

Aimee Delblanc

Sandra Svensson

Brita Landoff

Nina Larsson

Farhad Jahanmahan

Lissela Jonsson